

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОДІТАРИ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

The Provincial Library City

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

PIK VI.

4. 19.

ВІСНОК, 4. МАРТА 1924.

WINNIPEG, MAN.

TUESDAY, MARCH 4th, 1924.

No. 19.

VOL. VI.

Канада напередодні розпочаття торгівлі з Україною

РАДЯНЬКА ТОРГОВЕЛЬНА ДЕЛЕГАЦІЯ ЗАДУМУЄ КУПУВАТИ В КАНАДІ РІЛЬНИЧІ ЗНАРЯДИ ДЛЯ УКР. СЕЛЯН.

Заступник голови делегації тов. Кулик з'ясує перед кореспондентом "У.Р.В." цілі і завдання делегації.

(Від власного кореспондента "Укр. Роб. Вістей".)

МОНТРЕАЛ, 28. лютого. — Сьогодні о год. 11. рано тов. Іван Кулик, заступник голови радянської торговельної делегації до Канади, прийняв кореспондента нашої газети і передав йому до опублікування наступну заяву:

Історія делегації.

"В першій торговельній договорі Англії з Союзом Соц. Рад. Республік був пункт, після якого цей договір може поширюватися на другі держави, входячі в склад британської імперії, в разі коли останні побажали підтвердити це окремою угодою.

В червні 1922 року таку угоду було підписано з урядом Канади, після чого складено було делегацію від С.С.Р.

Але через деякі дрібні неполадження ця делегація не змогла вийти до Канади і в жовтні 1923 року було призначено нову делегацію в складі: Олександра Язикова, як офіційного агента, Івана Кулика, як його заступника, М. Дівільковського, як тимчасового секретаря і Д. Павлова, як товарового експерта. Ця делегація вийшла з Москви 12. січня 1924 р., але в Лондоні Язиков важко захворів, через що делегація затрималася там на кілька тижнів.

15. лютого частина делегації в складі Івана Кулика, Дівільковського та Павлова вийшла до Канади на пароплаві "Montclair" і прибула до Монтреалу 25. лютого; де її дуже приязно прийняли представники місцевих промислових кіругів.

Що буде робити делегація?

Коли делегація вийшла з Москви, Англія ще не визнала С.С.Р.Р. і тому делегація йшла в характері офіційної агенції з метою навізання торговельних зносин і деяких політичних переговорів.

Які будуть дальші функції делегації — чи тільки торговельні і консульські, чи також і дипломатичні — буде залежати від дальших переговорів та бажання канадського уряду.

Так чи інакше делегація не починатиме офіційної праці аж до приїзду Олександра Язикова, що має вийти з Лондону 1. марта на пароплаві "Montrose". Покищо частина делегації, що перебуває в Монтреалі, знайомиться з канадськими фірмами та готується до майбутньої праці.

Діяльність делегації для Радянської України.

Серед торговельних доручень делегації є такі, що мають на увазі інтереси У.С.Р.Р., а в першу чергу українського селянства. І так між іншим делегація думає купувати в Канаді коні та сільсько-господарські прилади, конечно необхідні українським селянам.

Наскільки потребує Україна всяких предметів для сільсько-господарства можна бачити вже з того, що минулого року було привезено на Україну з закордону 66 тракторів, 500.000 кіс, 200.000 сервіс і т. д.

Зовнішня торгівля України.

Разом за минулий рік було вивезено з України всяких товарів на 19,930.000 золотих карбованців, в той час як в попередній році було вивезено всего лише на 5,070.000 зол. карб. Привезено ж було, на 2,900.000 з. к. проти 11,940.000 з. к. в попередньому році. Отже бачимо, що експорт з України значно перевищує импорт і все зростає, що треба завважити величезному розвитку сільського господарства.

Перше місце серед предметів вивозу займає збіжжя, а саме 67%, далі йдуть: макухи і жмихи, футра, кіньський волос, щетина, шкіра, лух та птиче пір'я.

Купували ті товари: Англія, Італія, Німеччина, Польща, Туреччина, Латвія та Чехословаччина.

Між іншим в останнім договорі С.С.Р.Р. з Італією є кілька пунктів, що в першу чергу торкаються Радянської України та мають сприяти її економічному розвитку.

Що діється на Україні?

Мені ще нераз доведеться інформувати пресу про становище на Україні, а на цей раз я обмежуся тим, що з'ясував, що ніколи як внутрішнє, так і зовнішнє становище України не було таким мішаним, як зараз. Це підтвердив VIII. Всеукраїнський З'їзд Рад, що не давно закінчився в Харкові. Це мусить признати навіть наші вороги.

Українізація провадиться надзвичайно швидким темпом. Більшість установ вже тепер веде діловодство українською мовою. Видається надзвичайно багато української літератури. Збільшено кількість українських шкіл.

Помічається надзвичайний перелом в настроях української інтелігенції, що охоче іде працювати в Радянські установи. Досить згадати, що мало не всі бувші члени Центрального Комітету Парції Соціалістів-Револуціонерів працюють тепер в українській кооперації, як наприклад: Чечель, Шраг, Христюк, Аркадій Степаненко, Лизанівський, Назар Петренко й багато інших.

Таксамо багато українських політичних діячів за кордоном, що до недавня ворожо до нас ставилися, тепер допомагають нам своєю працею, як наприклад: Микола Порш, який працює в радянській представництві в Берліні, та М. Меденевський, який працює в радянській представництві в Лондоні.

Емігранти вертають на Україну.

Професор М. Грушевський приїхав на Україну і вже читає лекції в київських вищих школах. Недавно прибув з Чехословаччини бувший посол до польського союзу М. Луцкевич, якого прийнято в громадянство У.С.Р.Р. Думаю, що всі також чули про перехід на сторону Рад. Влади бушого отамана Ю. Тютюнника, Палія та багато менш визначних петлюрівців.

Петлюра загубивши всякий ґрунт, мусів втіти з Польщі на Угорщину з пашпортом на імя Степан Могила. Сподіює, що не вже буде дійсною могилою для петлюрівщини.

Серед українських професорів та студентів за кордоном (як наприклад в Чехословаччині) помічається велика тяга на Радянську Україну і вони вже почали неофіційні переговори в справі перенесення на Україну вищих шкіл, які існують на еміграції.

Голод на Україні зліквідовано остаточно. Сільське господарство і промисловість піднімаються.

Друкують срібні гроші.

Випущено в обіг срібні і мідяні гроші, покищо на суму понад 50 мільонів доларів.

Червінець, який є зараз найбільше розповсюдженим грошовим знаком, вповні забезпечений золотом. Один червінець рівняється 10 карбованцям золотом або американським \$5.15.

Делегація має також зайнятися питанням рееміграції, придержуючись одначе того погляду, що при рееміграції пожитки є переважно організовані групи, як сільсько-господарські, так індустріальні, забезпечені відповідними знаряддями.

Делегація репрезентує цілий Союз Соц. Рад. Республік. Користаю з нагоди передачі горячі братські привітання Українського Радянського Уряду численним громадянам У.С.Р.Р., проживаючим тут за морем."

Вражнина кореспондента.

Як кореспондент "Українських Робітничих Вістей", зустрівся зі стороною тов. І. Кулика сердечне прийняття. Сам тов. Кулик чоловік ще молодий, симпатичний, у бесіді ширий. Володіє блиско англійською мовою. Разом з ним є його дружина, бувшя студентка Харківського університету.

15 ЗАВДАНЬ КОМУНІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ НА СЛІДУЮЧИХ П'ЯТЬ ЛІТ.

МОСКВА, 1. марта. — Г. Зіновєв, голова Екзекутивного Комітету Комуністичного Інтернаціоналу, помістив в "Правді" статтю, в якій каже, що "після нашої першої рішучої перемоги над європейською буржуазією" осідок Третого Інтернаціоналу може бути перенесений з Москви до "іншого центрального краю з більшим процентом пролетаріату". В своїй статті Зіновєв робить огляд досягнень і цілей Комінтерна і каже, що комуністична революційна теорія роблять великий поступ, навіть в Америці і Японії. Він далше каже: "Рух має повне право надіятися приємних несподіванок від американського робітничого руху. Подібно і Японія є напередодні революції, такої як була в Росії 1905 р."

Велика Британія, пише Зіновєв, грає дуже важну роль, бо як більшість англійських робітників піде за комуністами, тоді народи угнетеного Сходу повстануть і пролетарська революція буде успішна по цілій Європі; тому цілею Комуністичного Інтернаціоналу є працювати неупинно в цім напрямі.

Продовжуючи свою статтю Зіновєв каже, що Комінтерн не змінив свого погляду, що революція перейде Європу через Німеччину. Він накреслив 15 головних завдань Комуністичного Інтернаціоналу на слідуючих 5 літ. Ці завдання такі:

- 1) Стремити в найближчий будучині до пролетарської революції в Німеччині, в якій комуністи Росії, Польщі, Австрії, Чехословаччини і Франції повинні бути готові помочи.
- 2) Створення сильної Комуністичної Парції в Англії.
- 3) Всяка поміч американським і японським комуністам.
- 4) Поміч польській партії.
- 5) Поміч болгарським комуністам, де події 1923 р. є лише вступом до загальної балканської боротьби.
- 6) Більше і більше уваги сходови.
- 7) Притягнення більшости робітників в ряди Інтернаціоналу, а ті краї, в котрих комунізм вже є сильний, мусить приготувитися до керування боротьбою.
- 8) Де організація є комплетна, там вона мусить зорганізуватися в дійсну Комуністичну Партію.
- 9) Поліпшити відносини між робітниками і селянами.
- 10) Звернути увагу на проблеми національних меншостей і колоніальні питання.
- 11) Більше уваги до комуністичного руху молоді.
- 12) Повна піддержка червоним професійним союзам.
- 13) Попирання об'єднаного фронту всіх Інтернаціоналів.
- 14) Консолідація міжнародної дисципліни і порядку, кажучи: "Наша політика може бути керована дуже короткий час з Москви, а потім — після нашої першої рішучої перемоги над європейською буржуазією — перенесена до іншого центрального краю з більшим процентом пролетаріату".
- 15) Помагати першій пролетарській державі Росії.

На закінчення Зіновєв каже: "Передісторичний воєнний період Комуністичного Інтернаціоналу закінчився. Тепер починається дійсна історична боротьба за повалення капіталізму і за створення Міжнародної Федерції Соціалістичних Радянських Республік", які на думку Зіновєва прийдуть в деяких великих краях протягом слідуючих п'ятиох років, хоч боротьба може уладати і збільшатися.

ВНЕСКИ РОБІТНИЧИХ ПОСЛІВ В ПАРЛЯМЕНТІ.

ОТТАВА, 1. марта. — Два робітничі послі, Вм. Ірвін і Дж. С. Вудсворт з Вінніпегу, повідомили парламент, що поставлять внески, в котрих будуть порушені міжнародні і конституційні питання.

Вудсворт має внесок, в котрім говориться, що так як окупація Рурщини не допускає до економічної відбудови Німеччини і є шкідливою для загального добра Європи і світового мира, Канада повинна звернути на це увагу Ліги Націй і зажадати, щоби справа репарацій була предложена для арбітрації.

Вудсворт має також другий внесок, в котрім говориться, що правлячі тіла Канади повинні мати під британською короною ту саму владу відносно Канади, її справ і народу, яку має парламент Великої Британії, її справ і народу.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

Хоче, щоби в справі війни рішав парламент.

Посол Ірвін порушує справу мира і війни. Він має намір поставити в парламенті внесок, щоби без згоди парламенту не можна було вести війни, безпосередно або посередно, проти чужоземної держави; щоби не можна було ратифікувати міжнародного договору, доки він не є предложений парламентові; щоби без згоди парламенту не можна було робити з чужоземною державою ніяких дипломатичних кроків, які включалиби військові зобов'язання; щоби уважалися незаконними ті приготування до кооперації у війні з військовими або морськими штабами чужоземної держави, які не є санкціоновані (потвержені) парламентом.

70.000 РОБІТНИКІВ В ХРИСТІЯНІ НА СТРАЙКУ.

ХРИСТІЯНІЯ, 29. лютого. — Приблизно 70.000 робітників, репрезентуючих много галузей індустрії, вийшли тут ввечера на страйк. Загально уважають, що це вступом до генерального страйку в цій Норвегії.

Робітничі представники заявили однак свою готовність зійтися з працьодавцями в справі ведення дальших переговорів.

50.000 РОБІТНИКІВ В НОРВЕГІЇ БЕЗ ПРАЦІ.

ХРИСТІЯНІЯ, 27. лютого. — В наслідок страйків і льокавтів в минулих кількох тижнях, в Норвегії не працює нині около 50.000 робітників. Доки не прийде до поладження ще одного спору між робітниками і фабрикантами, в четвер опиняться на вулиці нових 24.000 робітників. Страйки і льокавти обнимають різні галузи промислу.

В НІМЕЧЧИНІ ЛЬОКАВТУЮТЬ РОБІТНИКІВ.

БЕРЛІН, 29. лютого. — Робітники при будові кораблів в Гамбургу запротестували проти того, що працьодавці не хочуть признавати 8-годинного дня праці і в наслідок цього властители доків проголосили льокавт, який обняв 25.000 робітників.

В КІЛЮ ЗЛЬОКАВТОВАНО 13.000 РОБІТНИКІВ.

КІЛЬ, Німеччина, 29. лютого. — Властители корабельних доків зльокавтували тут нині всіх своїх робітників, яких було 13.000.

Причиною льокавту було це, що робітники не хотіли згодитися на збільшення своїх годин праці з 8 на 9.

Розпочали збірку на пам'ятник.

Редакції всіх радянських часописів в Росії відкрили збірку жертв на фонд для збудування пам'ятника Ленінову.

НОВІСТІ! - НОВІСТІ! - НОВІСТІ!

СТАРАННЯМ ДРАМАТИЧНО-СПІВАЦЬКОГО ГУРТКА ПРИ СТОВ. УКР. РОБ. ДІМ У ВІННІПЕГУ

— відіграється —

В СУБОТУ, ДНЯ 8-ГО МАРТА 1924 Р.
В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

на причуд гарну штуку в 5-ох діях славного драматурга Бориса Грінченка п. н.

ЗА БАТЬКА

— АБО —

СТЕПОВИЙ ГІСТЬ

Штука історична і малює терпіння селян на панщині в панській неволі. Б. Грінченко показує нам дійсне життя з козацьких часів на Україні за часів Богдана Хмельницького. Приходить всі побачити образ боротьби українського народу з своїми кровопійцями-визискувачами, боротьби, в котрій правда відносить перемогу. Приходить подивитися для науки собі, як належить боротися за свої права. Драм.-Спів. Гурток докладає всіх старань, щоб штуку виставити при відповідних декораціях і костюмах.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ЦІНИ МІСЦЬ: 55, 40 і 27 ЦЕНТІВ.

Тикети можна набути кожного вечера в Укр. Роб. Домі, а в день представлення при касі.

СТАРАННЯМ ВІДІЛІ ЖЕНЩИН-РОБІТНИЦЬ ПРИ СТОВ. УКР. РОБ. ДІМ В ВІННІПЕГУ

— устроюється —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО МАРТА 1924 Р.
В УКР. РОБ. ДОМІ В ВІННІПЕГУ

КОНЦЕРТ-МІТІНГ

3. НАГОДИ СВЯТКОВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ДНЯ ЖЕНЩИН-РОБІТНИЦЬ.

ВСТУП ЗА ДОБРОВОЛЬНИМИ ДАТКАМИ

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ПРИХОДІТЬ ГРОМАДНО НА ОЗНАЧЕНИЙ ЧАС!

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Subscription per year \$4.00 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Стіваришени "Українських Робітничих Вістей". Передплата на рік \$4.00 Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

КОМУ ПОТРІБНА ЦЯ БРЕХНЯ.

Купивши в п'ятницю вечером 29. лютого вечірню видання "Free Press", прочитав я на першій сторінці цільними буквами наголовок: "Peasant uprising sweeps Ukraine". Прочитав і запитав себе: кому й для чого потрібна ця брехня? Заштавав себе ще перед тим, як прочитати саму новину.

А далі читаю саму новину: "Букарешт, Румунія, 29. лютого. — Денешні з Криму, України і інших округів південної Росії, одержані румунськими газетами, вказують, що контрреволюційний рух поширюється з великою швидкістю".

Ага, ось кому потрібна ця брехня: Букарештські, цілий Румунії. Брехня — смачна для капіталістів, але замаскована до смішного по дуруному, який хіба Рипици повірить, і то не тому, що в тій брехні є хоч краплина правди, а тому, що брехня — просто тому... бо треба вірити, бо дуриш думкою багаті.

Значить Румунія має своїх агентів в Криму, на Україні і в інших округах південної Росії, які, якщо не є провідниками повстання, то хоч десь і ніч шлють в Румунію телеграми про селянські повстання. Кудю шлють? Через кого? Чи Румунії має в Криму, на Україні і по всіх інших "округах південної Росії" свої власні телеграфічні лінії? Чи може радянське правительтво дозволити Румунії уживати державні телеграфічні стації та лінії для переїздки подібних телеграм?

Читаймо далі доповідні тит телеграм: "В Кішиневі й Акермані (недалеко Одеси і на південній захід від Бессарабії) збройні селяне прогнали комісарів, примусили фабричних робітників прилучитись до них і проголосили генеральний страйк. Акерман тепер цілковито незалежний від радянської влади".

Адже ж, Акерман "незалежний"! Не знати тільки, до кого належить цей Кішинев?

З чого видно, що до оригінальної брехні додавав ще хтось, подавши від Румунії, свою брехню. Десь в Лондоні, або Парижі, і то додавав один з таких "анатомів" географії, які часами сидять навіть у "Free Press", що подають фотографію голови Ради Народніх Комісарів, Чубаря, а підписують "містер Харків". Добре підбрехав прислухуючись Румунії, бо не тільки в Акермані, але таки в самім Кішиневі проголосили генеральний страйк та руками повставших селян повинася з кішиневських державних установ всіх комісарів, (Кішинев під Румунією.)

Славно. Колиб це якнайскорше українські селяне зробили таке в Чернівцях! А знай большевиків Україно!

Поаяти, є в тій брехні це багато дечого іншого. Катеринослав, Київ, червона армія, вся "південна Росія" утікає до Румунії і біда Румунія не знає, що робити з віткатями?

А далі! Лондон також не від махучи.

Не всім же потяг в Раковський відхити з лондонської стації до Росії, як налетіла на приміщення радянської амбасаді в Лондоні чека. Андеж! Так таки — налетіла! В Москві чека задати, а в Лондоні літає. Обкудурталась жиючи в Європі, налетіла і давай шукати, чи Раковський не запродає ще англійським капіталістам.

Кому ця брехня потрібна?

Ах, правда, ми не сказали ще, кому потрібна брехня про повстання... невмісно в Кішиневі і намісно в Катеринославі, а попри Катеринослав і в цілій "південній Росії".

Зараз ми дещо розп'ясаємо.

Кілька років тому назад "copyright" на право брехати мали: Рига, Гельсінґфорс, за ними часами Копенгага, Варшава. Букарешт також час від часу рипався, але не попадав в ногу. І за це страгеги позбавляли його авторського права брехати.

В осени 1921 року вирушив Тютюнник з своїми бандами з Польщі на Україну. З тої нагоди дозволено було всім брехати на повну губу. Аякже! Було навіть розіслано пару тижнів наперед отову статистику кілько і де убито комуністів.

І що ж ви собі думаєте? Бессарабська газета "Наше Слово" одержала готову таку статистику і з радості гел! тай надрукувала. Вийшло таке: газета з 18. жовтня повідомляла, що з листопада Тютюнників повстанці замордували в Житомирі 3.000 комуністів. — А в дійсності ні Тютюнник ні його бандити не бачили тоді Житомира й ні очі.

Вийшла конфуза.

Протягом довгого часу ми не чули про брехні, або чули дуже мало. Аж староси дні великі події: умер Ленін і... кілька великих держав вийшли Радянській Союз. І черні заворушилися. Вони думали, що коли умер Ленін, за ним умре й радянська влада. А тут ажраз навпаки.

Пани рішили не дати за програму, почали брехати через Ригу: Буденний проти Троцького, Радек проти Харкова. Тамбов проти Зіновєва, останні дні приходять на комуністів. Дійшло до того, що сама агенція "Федерейтд Прес" відмовилася переїслати ці брехні, а від себе заявила, що радянське правительтво зовсім її не думає вилитися.

Тепер, пане Букарештеску, за тобою черга. Брехи ти, бо мені вже не вірять, сказала Рига. І Букарешт бреше.

Кому та брехня потрібна?

Потрібна французьким імперіалістам, так само й румунським боярам, ще й не менше англійським консерватам. Треба задкати робітниче правительтво Англії: бачиш кого ти виланало? Вже з того вивання нічого не лишилося.

Чому лаяти? А перше — тому, щоб англійське правительтво не поачило Радянського Союзу грошей, що воно вже і обіцяло зробити, друге — англійське правительтво каже, що треба зробити ревізію Версальського мирного договору і порушити справу східних границь. І на саму цю агадку румунських бояр вдарила ампалексія.

Як же в дійсності мався справа в Радянських республіках? Глянувши на останні чела радянських газет, бачимо, що тисячі робітників денно вступають в комуністичну партію по цілій Союзі. Ще ніколи робітництво не йшло так масово в партію, як тепер. Це нам говорять, що це ніколи капіталістичні брехні про повстання в Радянських Республіках не виглядали так глумними як тепер.

Волинцев.

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ ІСТНОВАННЯ КОМУНІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

Інтернаціонал ми називаємо міжнародну, або всесвітню організацію робітництва. Так в 1864 р. організувалось "Міжнародне Робітничє Товариство", яке фактично було Першим Інтернаціоналом, що умер 1872 року.

В 1889 році організувався Другий Інтернаціонал, який розпався в 1914 році на початку світової імперіалістичної війни, тому, що його провідники зрадили робітництво і пішли на службу рідній буржуазії. Другий Інтернаціонал тепер зліпився назад, але він сидить тихо, щоб не прогнати буржуазії. Він робить лише після вказівок "Ліги Націй".

Воєнна дурійка 1914 року закрила голови і деяким ширим соціалістам, які пізніше, коли пройшов перший чад патріотизму, почали шукати з него виходу. Лише деякі передові одиниці осталися в цю критичну хвилю вірними соціалістичній ідеї і такими перш всего були провідники Російської Соціал-Демократичної Робітничої Партії (большевиків) на чолі з Леніном.

ЦІММЕРВАЛЬД І КЕНТАЛЬД.

Наслідком порозуміння тих дійсно соціалістичних елементів між собою, зібрався в вересні 1915 року в швейцарськмі селі Ціммервальд конференція, на якій були представлені ліві течії соціалістичних партій: Франції, Німеччини, Росії, Італії, Польщі, Швейцарії, Швеції, Румунії й Болгарії.

Та конференція заявила проти класового співробітництва з буржуазією під гаслом "оборони вітчизни"; проти всяких воєнних анексії і контрбуїцій; вона кинула клич: "Право народів на самоозначення"; видала маніфест до світового пролетаріату, закликаючи його до боротьби за мир; вибрала комісію для сталого ведення праці і зв'язків.

В 1916 році відбулася також в швейцарськмі селі, Кенталя, друга конференція, довкола якої згуртувалось вже більше партій і організацій різних країн, що заявили проти війни.

ЗАСНОВАННЯ ТРЕТОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

Ми згадали про Ціммервальдську і Кентальську конференції, бо вони були першими вступними кроками до організування III Інтернаціоналу. Учасники тих конференцій сконстатували факт, що Другий Інтернаціонал розпався і нема потреби його зліплювати назад. Але і для організування III Інтернаціоналу не прийшла це відповідна хвиля.

Та хвиля прийшла після вибуху пролетарської революції в Росії. Однак треба було перше закріпити здобутки революції. І тільки на початку 1919 року Російська Комуністична Партія видала відозву до комуністичних і співчуваючих партій та лівих робітничих елементів цілого світа в справі скликання міжнародного конгресу.

Цей конгрес зібрався 4. марта 1919 р. в Москві, в стінах Кремля. Зібрався саме тоді, як альянські імперіалісти блокували Радянські Республіки зі всіх боків. Наражаючись на різні небезпеки, а навіть на смерть, їхали делегати робітничих організацій різних країн далекими, околичними дорогами в Москву на конгрес. На шм конгресі було 52 делегатів, з них 36 з правом рішачого голосу, а 16 з правом радничого голосу. Представлені були партії і групи слідуючих країн: Німеччини, Росії, Австрії, Угорщини, Польщі, Фінляндії, України, Вірменії, Латвії, Литви, Білорусі, Естонії (в тих країнах були вже комуністичні партії), Швеції, Норвегії, Швейцарії, Злучених Держав, Франції, Чехії, Болгарії, Югославії, Англії, Голландії, Туркестану, Туреччини, Грузії, Азербайджану, Китаю і Кореї.

Як також були представники Ціммервальдської комісії.

На шм конгресі офіційно засновано Третій, або Комуністичний Інтернаціонал і вибрано його Виконавчий Комітет.

На основі пропозиції представників Комуністичної Партії Австрії, Лівої Соц. Дем. Партії Швеції, Балканської Соц. Дем. Революційної Робітничої Федерації і Комуністичної Партії Угорщини про засновання Комуністичного Інтернаціоналу, перейшла слідуоча ухвала (4. марта 1919 р.):

"Інтернаціональна Комуністична Конференція ухвалює констатувати як Третій Інтернаціонал і прийняти назву Комуністичного Інтернаціоналу. Стан головів лишається без зміни. За всіма партіями, організаціями й групами лишається право в протязі 8 місяців зложити в остаточній формі заяву про свій вступ до Третього Інтернаціоналу".

ЩО ЗРОБИВ ПЕРШИЙ КОНГРЕС КОМІНТЕРНА.

Перш всего Перший Конгрес ухвалив платформу Комуністичного Інтернаціоналу, запропоновану Албертом, представником Компартії Австрії й Бухариним, представником Р.К.П. Даліше — тези Леніна про буржуазну демократію і диктатуру пролетаріату; резолюцію про відношення до "соціалістичних" течій і до Бернської конференції (в лютий 1919 р. зіхалися в Берні жовті лідери II Інтернаціоналу для наради, як би його відродити); тези про міжнародне положення і про політику альянсів. Ухвалив також резолюції проти білого терору в Фінляндії, Польщі, на російських землях, окупованих при допомозі альянсів Денкіном, Колчаком; на Україні під Петлюрою. В тій резолюції Перший Конгрес Комінтерна говорить:

"Перший Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу, п'ятнадцятих проклятиям капіталістичних убійників і їх соціал-демократичних помічників, заклякє робітників всіх країн напружити свої сили, щоб покинути раз на завжди з системою убитства, рабунку, поваливши владу капіталістичного режиму.

Конгрес ухвалив також резолюцію про втягнення в класову боротьбу жінок-робітниць, бо "остаточна перемога світового пролетаріату і повне усунення капіталістичного ладу, може бути забезпечене тільки в умовах спільної боротьби робітників й робітниць". "Диктатура пролетаріату може закріпитися і побідити тільки при енергійній активній участі жінок-робітниць".

ПРИВІТИ І ВІДЗОВИ ПЕРШОГО КОНГРЕСУ.

Перший Конгрес Комінтерна вислав привіт Червоній Армії; а зокрема вислав привіт Третому Зіздові Рад України, який звучить:

"Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу сердечно вітає українських товаришів III Зізду Рад України. Нарешті-то, українським товаришам вдалося побідити ворогів в своїй країні і тим показати інтервенціоністам, що робітники і бідні селяне України не стоять за лабовання якої-б-то не було буржуазії, а борються за Радянську Республіку і побідають в своїй боротьбі.

Хай же диктатура пролетаріату! Хай же соціалізація революція!"

Перший Конгрес Комінтерна видав Маніфест до пролетаріату цілого світа, який починається словами:

"72 роки тому назад Комуністична Партія проголосила цілому світові свою програму в формі маніфесту, написаного найбільшими проповідниками пролетарської революції, Кар-

лом Марксом й Фридрихом Енгельсом"... "Ми, комуністи, представники революційного пролетаріату різних країн Європи, Америки й Азії, зібравшись в Радянській Москві, відчуваємо і знаємо себе наслідниками і виконавцями справи, котрої програма була проголошена 72 роки тому назад. Наше завдання полягає в тому, щоб злучити революційний досвід робітничого класу, очисити рух від розкладаючої примішки опортунізму і соціал-патріотизму, об'єднати зусилля всіх дійсно-революційних партій світового пролетаріату і тим полекшити і прискорити побіду комуністичної революції в цілім світі".

А закінчувався маніфест слідуочими кличами: "Пролетарі всіх країн! В боротьбі проти імперіалістичного варварства, проти монархії, проти привілейних класів, проти буржуазної держави і буржуазної власності, проти всіх видів і форм класового або національного гнету — єднайтесь! Під прапором робітничих рад, революційної боротьби за владу і диктатуру пролетаріату, під прапором Третього Інтернаціоналу — пролетарі всіх країн, єднайтесь!"

Маніфест цей підписали представники сімнадцятьох країн.

ТРЕТІЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ І БУРЖУАЗНА ПРЕСА.

Нині скінчилося п'ять літ, як заснувався III Інтернаціонал. З того часу він відбув вже чотири конгреси. Нема на світі такої закутнини, де люде, головню поневолені соціально й національно маси не чули про Третій Інтернаціонал. Навіть сама буржуазія, мимо своєї волі, рекламує Третій Інтернаціонал. Так навіть віннігетська "Free Press" з 28. і 29. лютого містить доносення про Третій Інтернаціонал і тим самим робить йому прислугу.

Підчас засновання III Інтернаціоналу в Москві, Радянські Республіки, як ми вище зазначували, були обложєні блокадою зі всіх боків. Нічого зидтам не пропускалося, уоружєні до зубів капіталісти, як казав Ленін, "болячись як огню, ідеїної зарази, що йшла із зруйнованої, голодної, відсталого, по їх словам, навіть півдикої країни".

Капіталісти боялися публікації всяких документів, ухвалюваних в Радянських Республіках. Однак головний орган французької буржуазії "Le Temps" помістив вістку про засновання в Москві III Інтернаціоналу. А зробив він це тому, щоб яколоти тодішнього американського президента Вільсона. І Ленін писав з цього приводу: "Ми висловлюємо за це цьому головному органу французької буржуазії, цьому провідникові французького шовінізму і імперіалізму нашу подяку. Ми готові заслати газеті "Le Temps" торжественну подяку і признання за те, що вона так вдало і так уміло нам помагє".

Тобто за те, що вона, на основі радіо з Москви, повідомила цілий світ про засновання в Москві III Інтернаціоналу.

Ціх п'ять літ не тільки робітничє, але й капіталістична преса пише про III Інтернаціонал. Не робить ріжничї, в якій дусї вона про него пише. Той, хто уміє читати буржуазну пресу, вичитає з неї те, що йому потрібно.

Всі пресові агенції і телеграфічні та каблєві сполуки є в руках буржуазії. І все-ж таки завдяки їм, ми 1. марта ц. р. маємо нагоду читати у "Free Press" те, що сказав Зіновєв, голова Комінтерна, на передодні його п'ятої річничї. (Гляди на першій сторінці цього числа "У.Р.В.") Тих 155 точок, проголошених Зіновєвим, вирозно говорять нам про найбільшї завдання Комінтерна.

ТРЕТІЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ І ЙОГО МІСЦЕ В ІСТОРІІ.

Про місце Комінтерна в історії Ленін писав в самі дні його засновання слідуочє:

"Перший Інтернаціонал заложив фундамент пролетарської, міжнародної боротьби за соціалізм.

Другий Інтернаціонал був епохою підготовки ґрунту для широкого, масового поширення руху в цілім рядї країн.

Третій Інтернаціонал перенів оочи праці Другого Інтернаціоналу, відкинув його опортуністичну соціал-шовіністичну, буржуазну і дрібно-буржуазну скверну і почав здійснювати диктатуру пролетаріату.

Всєвітньо-історичне значіння Третього, Комуністичного Інтернаціоналу полягає в тим, що він почав ґретворувати в життя найбільшїй клич Маркса, клич, що зробив підрахунок віковому розвитку соціалізму і робітничого руху, клич, котрий висловлюється поняттям: диктатура пролетаріату".

ЛЕНІН І ТРЕТІЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

Ленін і Третій Інтернаціонал — ці дві назви тісно зв'язані між собою. Ленін, признаний цілім світом Вождь революційного пролетаріату, був одним з головних основателів III Інтернаціоналу. Всі конгреси Комінтерна, за винємком четвертого, відбувалися під проводом Леніна, він був на цих конгресах руководною фігурою і неоспоримим авторитетом, так само, як і в Р.К.П., як і в політичній та економічній управлінню Радянських Республік.

Нині Третій Інтернаціонал святкує свій п'ятилітний ювілей. Але нема вже в живих його Вождя, його авторитета. Ленін номер. І ще над свіжою його могилою святкує Третій Інтернаціонал п'ятилітню річничю свого істновання, свого бурію, кінчючого, революційного істновання.

Чи є ще де на світі більш гнай, більш переслідувані, більш травлені капіталістичною класою і її урдами люде, як комуністи, члєни Третього Інтернаціоналу? У многих країнах Європи, Америки й Азії комуністичні партії загнані в підземелля. В Польщі, Галичині, Волині, Румунії, Болгарії, Угорщині, Італії тюрми переповнені комуністами. А крові, скільки крові пролили комуністи за останні п'ять літ боротьби під проводом свого революційного штабу — Комуністичного Інтернаціоналу?

Всі темні духи капіталізму, фашизму, соціал-шовінізму і інших чорних "ізмів" злучилися в своїй ненависті до Третього Інтернаціоналу в спільний фронт і проголосили йому "свщенну війну". Свої громи і прокляття вони мучуть на червону Москву не тільки за те, що вона червона, але й за те, що вона примістила в своїх стінах штаб революційного пролетаріату цілого світа. Тому то капіталісти стараються ототожити III Інтернаціонал з правительством Радянського Союзу і революційну пропаганду комуністів в різних капіталістичних країнах вони приписують правительству Радянського Союзу. А якщо судять комуністів своєї держави, то судять їх не за революційну діяльність, але за зраду на користь іншої держави. А тою іншою завжди видивгають Радянську Росію.

Та це нічого не помаже. Третій Інтернаціонал — міжнародна організація революційних робітників, яка стоїть на сторожі інтересів всіх поневоленних, яка кличе їх до боротьби за своє освободження. Клічє і сама йде на чолі тої боротьби. І та організація святкує нині п'яту річничю своєї революційної боротьби, а з нею святкують і всі революційні робітники цілого світа.

ПО БІЛОМУ СВІТІ.

"ВИНАХІДНИКИ" І БІЗНЕС-МЕН.

Anton Stadyk — це собі бізнесмен. Бізнесує він собі по-маленьку в Сондаві, Ман. і за бізнесовані центи закопує під порогом, свого бізнесу, куди ні Назарук і ніякі інші відьми не мають доступу. Так ці центи зросли до \$7.620.00.

Paul Pona і John Prociak одночасно працювали над розвитком рідної техніки і винаходів. І винайшли новий винахід — подвоювати долари. Треба було тільки найти мецената, що своїм впливом і покровительством давби хід цьому винаходу. А що українські бізнесмени завсідї сприяють рідній культурі (хай живіть бізнесмени!) то винахідники владиисє до Антона Стадника за допомогою. Продемонстрували вони перед ним свій винахід (перед-його-очима зробили з 4-ох доларів — 7), і бізнесмен викопав з під порога \$7.620.00 і доручив їх винахідникам з умовою, що з цих грошей вони випродують 150 тисяч доларів і розділять між собою на три рівні часті: фіфті-фіфті-фіфті, а бізнесменів крім того вернуть ще й його оригінальних \$7.620.00.

А коли "інкорпорація" цієї спілки прийшла перед судью Дісарта на затвердження, він нагородив Пону й Прошкога трома роками тюрми кожного, а Антона Стадника, "мецената", позинив без всякого, скарати, "уважені".

"Харашо" бізнесменам на білім світі жити. Хоч закопує гроші під порогом, хоч видавай, як каже "Кан. Укр." на "визнавання за себе люде", що витворюють ріжні культурні цінності — ти "свободен".

ЗГУБИЛИ ПАМ'ЯТЬ.

Ой Канадо, Канадонко, Як ти зрадила!

Згадали ми про "Кан. Українці". У-у-у! який він сердитий!

Бачите, не може вже видавати з людей того ліку, що витворює "ріжні культурні цінності". Все, що за останній час вдалося видавити культурного, то це силача Гаркавенка.

А тимчасом "упадають українські інституції".

"Українська Бурса в Едмонтоні упала, Мітрополітна Бурса в Ст. Боні-фас в дагах, Колєгія св. Писифа в Поркорті в дагах, українські сєсоисї в дагах, "Народні Доми" і "Провісї" в дагах, церкви заданєні і т. д. Яка сього причина?"

А даліше:

"... 6. співробітники Галльшого У-рєду упрєкють у Вілні з голоду. За європейською українською прєсою і ми зівинали українську суспільність Канади прийти з поміочю мученикам за національну ієку. Але чи прислав хто досї хоч "квадрат" на цю ціль?"

Таке пише "Кан. Українці" і питає за причиною.

Шуткар той "Кан. Українці"! Чи не нагадає нам "Кан. Українці" того доловика, що на коні їде і за конем питає?

Та вже коли ніхто з своїх не хоче вказати "Кан. Українці" за причину, то вкажу аз гришай. А причина чєму сія:

Скажіть, панове з "Кан. Українці", українській суспільности Канади, що зробили "мучєники за національну ієку" з тими гришми, що зібрали вони на сироту Івася? Що зробили ці "мучєники" з тими гришми, що Назарук зібрав минулого року? Що нарешті сам "найбільшїй мученик" Назарук зробив з тою "третьою частиною" зібраних ним в Канаді грошей, яких він не вислав Петрушевичеві? Чи він сам особисто "мучиться" з тими доларами в Шікаго?

Бачите, суспільство повинно хоч трохи знати — на що давати.

А пустими фразами ви того суспільства не зякаєте. "Схамєнітьсє, будьте люде, бо лиховам будє" — має значіння тільки в устах того поєта, який є сказав, але у вас — це тільки пуста фраза. Крім того, ці слова й сказані ажраз на вашу адресу.

Робітник.

Мусій.

РАДЯНСЬКІ РЕПУБЛИКИ В 1923 РОЦІ.

(Огляд написаний спеціально для “Укр. Роб. Вістей”.)

XX. “ДУХ”.

Знаю, напевно знаю, що декотрі з тих, що читають ці рядочки, кажуть: чого його так довго біс тримав в Харкові? Чому він не їде вже до Києва, або на село?

Ще подеймо й туди. А Харків все ж таки треба докінчити, щоб відтак до нього не вертатися.

В попередніх розділах писав я про нове пролетарське письменство, або так сказати про літературу галузь мистецтва. Тепер скажу про інші галузі молодого мистецтва.

В середу 5. вересня зайшов я до редакції “Нового Шляху”. Тов. Тигина познайомив мене там з дрігеном Державного Українського Хору (“Дух”) Союзом. Симпатичний інтелігентний чоловік, одитий в білу блузу (толстовку), з портфелем під пахвою.

Після кількох слів, він попросив мене прийти до них вчерашню на пробу співу. Я радо погодився, тим більше, що ввечері мій був вільний.

Приходжу ввечерю. В великій кімнаті зібраний великий хор. Співає “Атлантиду”, музика Коцюбинського на слова Союзри. Співають як стіни дряжати. Відтак спірали дещо з творів Вериківського і інших сучасних композиторів. Я став в тіні і не показуюсь. Коли ж на пава і підійшов до Соболь, він, взявши мене за руку, представив хорів як “закордонного гостя”, відтак познайомив мене з присутнім на пробі композитором Верховицею.

В це невеликого росту, сутулоюватий з живими очима чоловік. Одітий простенько, я сказав би бідно і байдужо. Видно що його власна особа мало його інтересує.

Соболь, знаючи, що я не буду на їхній концерт, що мав відбутися на наступний тиждень, попросив хористів заспівати для мене кілька народних пісень Леонтовича. Всі радо погодилися. Тут я перший раз в життя почув Леонтовичового “Дударика” в мистецькому виконанні. Дальше співали “Зайчика”, “Ой ти вербо кучерява” і Вериківського “Прапор Червоний”.

Я не в силі був висловити їм свої подяки, хоч пробував це зробити. Але Соболь перебив мене і тут же попросив композитора Верховицю продрігувати для мене свій один твір. Верховиця без церемонії на це погодився.

У тих людях нової України є дуже гарна риса. Це — що вони ніколи не здаються на просьбу, не мямлять, не перепрошують, не жалують. Можуть зробити — роблять, не

можуть — отверто заявляють, що не можуть.

Коли Верховиця погодився дрігувати для мене один свій твір, я глинув на хор+ на него: що він зробить з таким великим хором, таким малим і непоказним? Ставши перед хором, цей “непоказний” чоловік в одну мить переродився. В нім закипіло життя, енергія, сила волі. Очі його горіли.

“Ану, хлопці, розповідайте, що там в тій пісні дється!” — сказав він до хору. Хор гремів. Він тримав хор в своїх руках, кожний співак був у нього на очах, а він сам співав й руками і цілою своєю істотою. Він не дрігував, але грав. А переспівавши, знов сів собі в яку точку — “непоказний” чоловік.

Після цього почалося приймання інших співаків. Прекрасні співацькі сили має “Дух”. Майже весь хор складається з фахових артистів — співаків й співачок. Такі розкішні ба-ей-може дати тільки співуча Україна. Хор існує на державні кошти. Це були його перші проби після короткої літньої передшпикі.

Я сердечно подикував дрігентам й хористам за цей вечір, може найкращий для мене вечір в Харкові.

Крім цього хору, є в Харкові молодий державний театр ім. Івана Франка під проводом Гната Юри. Мені оповідали товариші про цей театр, однак на пава і підійшов до Соболь, він, взявши мене за руку, представив хорів як “закордонного гостя”, відтак познайомив мене з присутнім на пробі композитором Верховицею.

В це невеликого росту, сутулоюватий з живими очима чоловік. Одітий простенько, я сказав би бідно і байдужо. Видно що його власна особа мало його інтересує. Соболь, знаючи, що я не буду на їхній концерт, що мав відбутися на наступний тиждень, попросив хористів заспівати для мене кілька народних пісень Леонтовича. Всі радо погодилися. Тут я перший раз в життя почув Леонтовичового “Дударика” в мистецькому виконанні. Дальше співали “Зайчика”, “Ой ти вербо кучерява” і Вериківського “Прапор Червоний”.

мійців в касарнях і для робітників в-в робітничих клубках — для студентів в школах.

А часами, порозуміювшись між собою — Плуг, Гарт, Дух і театр ім. Франка — улаштовують спільні вечірки, присвячені мистецтву. Для таких вечірок вони вибирають відповідне місце й час.

Вони улаштовували такі вечірки для курсантів університету ім. Артема. Програму вечірок вони відповідно ділять на три, або чотири часті: часта літературна, співачку і театральну. А відтак над ними точками і над їх виконавцями виваюється дискусія, яка часами затягується до третьої або четвертої години ночі. Такі публічні дискусії бувають більш цікаві, ніж самі точки і публіка ними дуже інтересуються.

На тих вечірках є нагода стрітись з ріжними людьми: професорами, педагогами, студентами, письменниками, чер-

воноармійцями передовими робітниками й урядовими особами. Там для всіх є місце, там всі рівні. Зокрема там найскорше можна зустрітись з прибісними з інших місцевостей людьми, навіть із закордоном.

На цих вечірках я стрінувся з деякими Галичанами, що вже давно перебувають на Радянській Україні і з такими, що щойно втікли з Польщі, а навіть що втікли з галицького війська. Там я стрінувся з кількома Галичанами-Американцями, що пару років тому назад прибули на Україну з Америки й Канади. Там я стрінувся навіть з жінчиною-учителькою, Галичанкою, соціальського повіту, що втікла в Галичину з дочкою і тепер перебуває в Харкові, де її дочка ходить на робфак.

Пролеткор.
(Дальше буде.)

МІНІСТЕР СКОНКА І ЙОГО ЛИСТ.

Свого часу в “Укр. Роб. Вістях” був поміщений “довірчий лист” (так називає його “Укр. Голос”) Назарука до Петрушевича. “Укр. Голос” з приводу цього нароби-тарару та почав вже цим разом сварили Петрушевича, мовляв, дулю більше діданств, а не долярів, коли ти, чи хтось з твоїх прибісників передає листи большевикам. А хто нас запевнить, каже “Укр. Голос” що такі “довірчі” листи не попадаються Полякам? Отже “Укр. Голосові” розоходилося, щоб виявити зрадника.

Орган галицької трудовицької групи, що відкодала від трудовицької “Наш Прапор” з 6. лютого ц. р. ось що пише про цей лист (подаємо дослівно):

“У справі листа д-ра О. Назарука до президента Е. Петрушевича з поінформованих кол у Відні нас повідомляють: В українській канадській пресі іде пристрасна дискусія над питанням, хто передав листа д-ра О. Назарука, писаного в літі ц. р. до президента Петрушевича, большевицький прес в Америці до оголошення. З окрема дуже сильно обурився на зраду дильоматичної тайни, вміщеної в листі д-ра О. Назарука, вінніпегський “Український Голос”, який висунув підозріння, що лист д-ра О. Назарука дістався на сторінки большевицької преси з код, зближенню до б. галицького уряду. Що варта отже такий уряд, який не вміє зберігати дильоматичної тайни? — питає “Укр. Голос”.

У відповідь на це поновилося у слідуючому числі “Українського Голосу” висноження п. В. Біберовича, б. урядовця пресової агенції галицького уряду, в тім напрямі, що зрадкуювати тайни листа д-ра О.

Назарука не потребував галицького уряду, бо д-р. О. Назарука сам розіслав відписи цього листа на ріжні адреси, між инцим своєму партійному товаришеві в Відні п. Юркові Демчару, який не робив тайни з листа, читаючи його у віденській каварні Greilinge-a.

З цієї дискусії скористало також галицьке “Діло”, ломлячи собі голову над питанням, в яким характері п. Біберович прибув до Канади, й підозріння, очевидно, що він “агент емігранції”.

Між тим треба ствердити у справі зради дильоматичної тайни листа д-ра О. Назарука в большевицькій пресі ось що: Д-р. Назарука вислав відписи свого листа до президента Петрушевича не тільки п. Ю. Демчару, але як тут загально відомо — також закордонній групі Української Національної Ради у Відні, управам радикальної і трудової партії у Відні.

В неважко, 10. лютого ц. р. українські робітники в ці місцевості обходили свято жалоби і пошани з приводу смерті великого-революційного провідника всевітнього пролетаріату Володимара Ілліча Леніна, котрий помер в понеділок, 21. січня 1924 р.

Свято почалося о год. 8-й ввечерю концерт-митингом. На сцені устроєно моголу і обложено її ріжними цвітами і вінками. Над моголу виднів великий портрет Леніна, обложеной доволко вінком. Шла сцена була прикрашена чорно і червоно.

В означеній годині піднявся куртина. Хористи, розставивши доволко моголу, виспали похоронний жалобний марш. Відтак тов. П. С. виголосив коротку промову про життя покійного Вождя. Тов. Н. Св. виголосив промову про діяльність покійного та про її значіння для всевітнього пролетаріату. Т-ка К. Г.—шні також виголосила коротку промову про діяльність Леніна, та про вплив цієї діяльності в користь руху жінчи-робітниць.

Відтак віддеклямовано кілька революційних віршів. На закінчення відспівано гимн Рад.

питання: хто так вчасно поінформував Поляків?

Що лист д-ра Назарука в цілому попал у большевицьку пресу — це зрозуміле для кожного, хто знає, що п. С. Вітик, редактор віденської “Гро-мади” є членом Закорд. Групи У.Н.Р., як член цієї групи мав право мати цього листа, а помішуючи його в “Новий Гро-маді”, кермувався мабуть революційною засадою нищення “коінтревольюції”, тим більше, що зміст цього листа подавав же скрити польська преса й не було чого скривати.

Писати на тему змісту листа д-ра Назарука — значить розкривати наші національні рани в обличчя (скофиск.). На всякий випадок д-р. О. Назарука, довголітній співробітник і апо-льгоет галицького уряду, не мав морального права бити з

заду творців того діла, яке й він будував. Коли-ж він думає, що ті творці сучасним станом річей повалені до землі, то повинен був тимити гуманну за-саду, що “лежачого не бють”. А так вийшов скандал — для автора листа.

Г.
Бачиш, велебна Рипиндю, хто є зрадником? Сам міністер-сконка, якого ти так покривала. Це-ж він сам розіслав “до-вірного” листа до всіх своїх однопартійників і до всіх своїх свояків, які передали того листа до польської преси. Та й тобі самій, Рипиндю, добре відомо, що радикальна партія в Галичині, якої представником є міністер-сконка, залицяється до польської шляхти. І чому-ж було робити такий тарарам?

ДУМКИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

ДЕЩО З РОБІТНИЧОГО РУХУ В ДРОМГЕЛЕР, АЛТА.

Збірником робітничого руху серед підземних робіт цієї місцевості являється У.Р.Д., що є побудований в самім середку вуглевих копанень. Саме місце, де працювала ця робітничая свята громада, що тут мається довершити велике діло для робітничого руху.

Коли вийти в нутро святини, то гуртки робітників завжди дискутують, говорять, радяться над ріжними робітничими справами а головню над тим, яким би то способом найкраще організувати всіх українських робітників в одну сильну організацію, та повести як слід працю в користь робітничого руху.

Коли взяти під увагу організаційну роботу за минулий рік та початок 1924 р., то маємо перед собою цілий ряд відважних, дебат, представлень, концертів і забав. Отже треба знати, товариші, що ці праця не пішла на марне, бо скорше чи пізніше, ось ця праця принесє свої плоди. Ось, хоч би й зараз: частина українських робітників, які є минулого року буювали в як організації, нині орієнти до другим вступають в робітничий ряд, та разом з нами пробують шлях до кращого суспільного життя.

Свято жалоби.

В неважко, 10. лютого ц. р. українські робітники в ці місцевості обходили свято жалоби і пошани з приводу смерті великого-революційного провідника всевітнього пролетаріату Володимара Ілліча Леніна, котрий помер в понеділок, 21. січня 1924 р.

Свято почалося о год. 8-й ввечерю концерт-митингом. На сцені устроєно моголу і обложено її ріжними цвітами і вінками. Над моголу виднів великий портрет Леніна, обложеной доволко вінком. Шла сцена була прикрашена чорно і червоно.

В означеній годині піднявся куртина. Хористи, розставивши доволко моголу, виспали похоронний жалобний марш. Відтак тов. П. С. виголосив коротку промову про життя покійного Вождя. Тов. Н. Св. виголосив промову про діяльність покійного та про її значіння для всевітнього пролетаріату. Т-ка К. Г.—шні також виголосила коротку промову про діяльність Леніна, та про вплив цієї діяльності в користь руху жінчи-робітниць.

Відтак віддеклямовано кілька революційних віршів. На закінчення відспівано гимн Рад.

Як стоїть тутешня жінська організація.

Коли взяти під увагу, що організація жінчи-робітниць є тільки в початках свого існування, то належить признати жіншам кредит за те, що вони зробили вже великий крок вперед. Пожекуди жінщини до-ринують в організаційній праці мушумним робітникам.

Це вже не ті жінщини, що бувають трішки час напусте; це є ті, що спільно радять над своєю долею і, як робітничі-матери, пробують скаду темноти і тим самим кидують себе в вир класової боротьби о здо-буття кращої долі для себе і своїх дітей.

Спільна вечера.

Дня 7. лютого ц. р. устроєно тут спільну вечера. Сала У.Р.Д. була переповнена робітниками і робітницями. Присутніми на цій вечері були не тільки місцеві товариші, але були також товариші з доволочиних майнерських кемпів. Між присутніми було досить поважне число англійських товаришів і товаришок. А між всіми панувала велика радість. Товариші виголосили короткі промови. Хор співав кілька робітничих пісень. Так баявлять свідомі робітники і робітниця.

Відчит.

Дня 13. лютого ц. р. т-ка Ф. Шни-жа виголосила відчит на тему “Боротьба за існування”. Відчит виявив бездоганно, хотія згадана товаришка виступала з відчитом перший раз.

Візд товаришів на Рад. Україну.

Дня 14. лютого ц. р. з нагоди візду товаришів на Радянську Україну, відбулася товаришка забава, устроєна стараням тутешньою організацією жінчи-робітниць. Декотрі товариші висловили пращальні промови і хор відспівав кілька робітничих пісень. А жінська організація завжди стоїть вперед і пробіває шлях до найбільш темних кутків робітничого життя.

Завдання відділу У.С. Р.П.К.

Як відомо широкому загалові в Канаді, що Роб. Партия Канади є політичний організацією і як така, не має нічого спільного з Тов. У.Р.Д., тому то і організаційна робота Р.П.К. поміж робітниками має новім іншим напрям. Шлях цієї організації — це перебудова капіталістичної системи на суспільний лад — без злопа і па-на. Хто слідив більше хід класової бо-

ротьби в західній Канаді за минулий рік, той з певністю бачив, що місцеві робітники сміло виступали проти “вадсти-мушух”, як також і проти майнерських робітничих бюрократів. Реакційні робітничі провідники і зрадники робітничого руху скарктеризували Дромгелер, як “гарчучу-купів”. Вперчім є надія, що ця місцевість і такою для нині останеться. В той же самий час завважується в редакції Роб. Партії Канади нестачу з матеріального боку. Причому в цьому, що англійські товариші не вміють так тактично працювати між англійським робітництвом. Але є надія, що ці товариші зрозуміють як слід своє завдання і робота між ними опять піде повною силою вперед.

Вшановання пам'яті Н. Леніна.

Дня 17. лютого місякний Центр. Комітет Р.П.К. скликав масове зібрання для вшановання пам'яті Н. Леніна. В святі взяли участь слідуючі організації: Робітнич. Партия Канади, Ю.М.В. (Майнерська Юнія) і Канад. Партия Праці. Зібрання відбулося в більшому тутешньому театрі. Бесіди виступали з промовами від всіх агаданх організацій. Зібрання почало і закінчено пісню Червоної Пра-пор.

А тепер кілька слів до тих, що бують від робітничої організації, та жалуть, поки не “вписались”, як також і до тих, що через свою зарозумість передають неправдиві інформації так в місцевості, як і поза місцевості, і тим способом підравають вплив і силу організації.

Неодні робітничі, коли заговорив з ним про теперішні робітничі положення, або про загальну економічну кризу і як робітники мають на не за-діялності, скаже тобі у відповід так: “Та я ще і не знаю, що маю робити і по котрій стороні мені стати, тому я почекаю, поки не проясниться, поки котрась сторона не візьме верх”.

Така думка є дуже мильна і невпа-на. Непевне і страшно в цьому є власне те, що тут робітничі не говорять своєю власною мовою. Погю вчать так говорити і думати їх, що використовують робітника. Чекає такий, чекає, аж поки капіталістична роса очей йому не вистіє, бо сонце справедливості і свободи само не сходить і не відає, як робітники него не забаяють.

Так, робітничі, ви можете собі це-кати, але гляньте ви докрити себе. Чи ти чекають, що вам радить кека-ти? А подивіться на всіх галапашів, що виснакують вашу кров, — чи вони чекають, поки виснажаться? А ось подія перед вами, що мала місце дня 6. лютого ц. р.: двоє відомих братів в копаній вугля оставили по собі жінки і діроби діти в крайній нужді. Вони такотже ждали поки не “вписанться”.

(Після писаних Рипинді з “У. Г.” вони обидва в “Голосі” демократичних прогнів і скінчили своє нещасне життя.)

А все те робити так спокійно бо-ду, що ви, товариші робітничі, байдужі, що думате, що те “щось” має зробити для вас “зтось”. Але той “зтось” не приходить, а життя не стоїть на місці, але йде вперед, а з ним йдуть і ваші заціли.

Ек, як хотілося вижити все те на папір, що найбільш на душі, про криду злодійну порогами — чужим і своїми. Але про це колись другим разом.

Встань, робітнику! Присина! Подивись на себе, який ти велетень. Поглянь на галапашів і переконаєшся, які вони маленькі проти тебе. Це просто свої маленькі червани, але через свою неспівомість ти соромно встань перед ними своєю спиною. Про саміх стани господаринів плодів своєї тяжкої праці.

До організації, робітничі!

Товариші! Не забувайте про поміч “Укр. Роб. Вістям!”

Носафат Тихончук.

Товариство “Пшик”

(Продовження.)

V.

Кажу вам, набрався я науки в нашій товаристві за той вечір.

Як вже Здрірко не старався вговорювати Ганю Прокічку, щоб ввзяла ролю по критки — а вона ніяк.

— Не хочу — каже — до-криткою бути, хоч би ви мені що! Не хочу й не буду.

— Ну й не будь — каже до неї Здрірко. — Ніхто тебе, крий боже, на це не пропала-нде. Це-ж тільки роля і ти після представлення будеш така, яка є.

— От невидала! Щоби з мене потім люде сміялися, що я дитину мала.

— Ти, слинява, ти негідна дитини мати, от що! — заще-бетада моя Параскевія.

— Від слинявої чуо, то й не дивую — відповіла Ганя.

дости, а Панас тільки усміх-нувся.

— Ну, панове товариство, займайте свої опозиції. Ви, шановна пані Параскевіє, сидіть і будете благословити, ви, Георгію, теж. Ти Ганю ставай на коліна і проси благословення. А ти, Славку — коло неї, бо тиж еси її наречений. Дру-жби й дружки також займайте свої місця. Прошу! Намацьналий настрій! Слухайте: мати конскєкєнєтно, плаче... не то з радости, не то з жалю; дочка кланчить зложивши руки і просить; Славко стоїть біля Гані схиливши голову; друзки тихенько плачуть, шморгаючи носами; а ти Параске, як тільки мати почне благослови-ти, вскочивш до хати, зловивш Славка за чуприну, кинеш ним об землю і сам станеш на вколочки біля Гані, бо це-ж з тобою Ганя тее... Розумієш?

— Розуміти, то я розумію, але Славко сильніший від мене, то-ж чи подужаю я його?

— Подужаєш, подужаєш... А ти Славку владеш, відтак станеш скоро на ноги, вхопиш

ножа і заріжеш Парасима.

— Що? — вивірлялася моя Параскевія. — Ви хочете, щоб мені мене ще по канадських коротх волочили?

— Але-ж шановна пані! Це все фіктивне, це все фабрикація, чи як би вам сказати, ма-ніпуляція... галюцинація і більше нічого — почав Здрірко.

— Ая, ая, галішенція, щоб як здоров був, що галішенція — сказав Кирило Мурний, що щидий час сидів в кутку й кляпав очима. — Я одного разу поїхав до Вінпіки і там як підкарути з кумом, а мій кум до мене: ходім та ходім на світпопреставлення. Як прийшли ми, то там, кажу вам, як почали прєставляти... Скільки вони там людей вистрляли і поліція прийшла на сцену тільки не інгелська, але якась польська, чи губерманська. Каліцтво, кажу вам... Я вже хотів утікати, але мій кум... О, його вже не підманеш, затри-мував мене. Я дивлюсь потім, всі повставали, всі позадживали... А то, чуєте, все бомки! Я й до цього товариства ніколи не прийшовби, але хочу і собі навчитися цих бомків.

— Ой, люде добрі, таж мене христоматія, тут коло вас вчепились — закрячав Здрірко, вхопившись за голову. — Я

все стараюся бути до вас ре-спектакулярним, однак приму-щений буюти завжди автоматич-ними висловів, як що ви не прий-дете до конклюдії, що мусите мене слухатись і не розпускати своїх писків. Остаточню й кон-судитивно кажу вам заняті конструктивні позиції і слуха-йтесь мене. Пане Кривчук, суфлеруйте! А ви, шановна Параскевіє, починайте плакати і по-вторюйте через плач слова за суфлером.

Тут я вже не годен вам пере-казати тої трагедії, що відбу-валася в нашій товаристві то-го вечера. Як тільки суфлер почав:

“Люде добрі, мир хреще-ний, розсудіть самі... Я-ж ви-носила її під своїм животом, а вона... О! гадина! Своїми ру-ками задушити її!.. Геть з мо-їх очей, розпуснице!”

Розревілася, кажу вам, моя Параскевія, аж вікна брязчать. А донька-ропусниця протягну-ла до неї руки:

— Мамунцю, голубонько, простіть! Більше не буду! Я не хотіла... Це... це... Гарсим... я була молода, дурна, а він... як почав... як почав... як по-о... о... чав...

Годі! дальше не можу. Ми всі, що були в хаті, розплака-лись... Тільки один Панас, ка-

жу вам, камінна душа, сидить собі, суфлерує і регочеється. О-то хальорна натура, як каже Москаль. Так-вм регочеється, що й за суфлерку забув. Здрірко до него:

— Суфлеруйте, кажіть, що артисти мають дальше роби-ти, бо пропаде все мистецтво! Та не дожидаючись суфлера, сам побіг за Гарсимом, щобийшов біт Славка. Вбіг Гарси-м, а Здрірко все до него:

— Лютий, лютий! Покажи свою маніпуляцію! А той Гарсим, кажу вам, такий завбильши як дуля про-тий Славку. У нас діти все його дрячот:

Гарсимом ти вродився, Гарсимом звешся, Біжить курка — подивися й скажи чи несеється. А Славко-велетень. Коли по-ставиш їх поруч, то будуть так виглядати, як Мат і Джеф. Бігає Гарсим по хаті й шу-кає, чим би то “почастувати” Славку. Тільки хотів вже ви-скочити йому на голову, а суф-лер як закрячить:

— Чекай, варійте, ще не час бити! Ще мати повинна пер-ше змілитись.

А Здрірко до суфлера: — Шарп! Хто тут реджі-стер? Ти, чи я? Якого чорта має мати умлівати, коли це

не бються? Вона умліває з переляку! А Панас до Здрірка, показуючи на мою Параскевію: — А я думаю, що ви теї ма-тері нічим в світі не злякаєте. А зрештою мене ніц не обхо-дить. Я поступаю так, як в книжці написано.

А Здрірко до Панаса: — Мені респективно наплю-вати на те, що в книжці напи-сано. Так має бути, як я кажу.

А Панас до Здрірка: — Мені все одно. Я тільки не знаю, котрого дурня чула-ти: чи того, що написав про штку, чи того, що режісерує.

А Здрірко до Панаса: — Як ти, молодкососе, смієш так критично обрадати автора штку? Ти знаєш хто її напи-сав?

А Панас до Здрірка: — Мені все одно. Я тільки не знаю, котрого дурня чула-ти: чи того, що написав про штку, чи того, що режісерує.

А Здрірко до Панаса: — Як ти, молодкососе, смієш так критично обрадати автора штку? Ти знаєш хто її напи-сав?

А Панас до Здрірка: — Мені все одно. Я тільки не

